CENZURAT

Anul XVIII. No. 5. Bucuresti, Maiu 1937

VAS- ÉS FÉMMUNKÁS

Foaia oficială a Uniunii Muncitorilor în Fier, Metal şi Chimică din România // A romániai vas, fém, vegy ipari munkások országos szövetségének hivatalos közlönye

Abonamentul: un an 100 lei, jum. an 50 lei
TELEFON 4-50-13

Apare la 1 ale fiecărei luni // Megjelenik minden hó elsején

Redacţia şi Administraţia:
BUCUREŞTI, STR. CAZARMEI No. 11

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1937. Május 1.

Az idők forgása meghozta a világ dolgozó proletáriátusának nagy ünnepét, Május elsejét. Millió sziv dobog e nagy ünnepnapon, milliók és milliók vágyakoznak boldogabb jövőért, a szocialista társadalmi rend megvalósulásáért, a termelő eszközök szocializálásáért, a termelt javak igazságos elosztásáért. Május 1 a közös eszme, a proletáriátus közös céljának, az országhatárokon tuli proletárszolidaritás szent ünnepe. Legyünk mi, romániai munkások is méltók Május 1 megünneplésére.

Ünnepeljük e nagy napot, nem mint a természet feléledésének, erdők, mezők és virágok uj életrekelésének napját, hanem ennél messzebbmenően ünnepeljük a magasabbrendüség gondolatának eszményi ünnepét. Ilyen eszmény csak a dolgozó proletáriátus gondolatában és lelki vonásaiban lelhető fel. Ezért vagyunk mi szocialisták és ezért tudunk küzdelmes harcainkhoz mindig ujabb erőt meriteni. Az élet küzdelmes forgatagában lehetnek apályok és dagályok, a sötétség elhomályosithatja a nap sugarait, guzsba lehet kötni a szabadságot, de az eszme nem tür rabláncokat, halad a maga természetszerü pályáján, a fejlődés irányvonalán. A természetszerü fejlődéssel ellentétes eszmeáramlatok elsatnyulnak és meghalnak. Meghalnak, mert nem az emberek állanak az idők fölött, hanem megforditva, az idők parancsolnak az embereknek. Maga a kapitalizmus is csak addig birt létjogosultsággal, amig szolgálta az emberi fejlődést, a kulturélet kibontakozásának felfeléivelését. Azonban ma a kapitalizmus már nem létjogosult, alkonyóban van. Hivatásának csak olyan mértékben felel meg, mint amilyen arányban a maga önző és hitvány egyéni érdekei megkövetelik. Megfullad a maga zsirjában, befejezi földi hivatását, kimulik, hogy átadja magát végleg a történelem lapjainak. De kimulása előtt még megpróbál egy utolsó erőfeszitést. Fasizmust hiv életre és e csökevénytől csodát vár. Ettől a csökevénytől várja megujhodását, fennmaradásának további eshetőségeit, létjogosultságának felfrissitett alapjait. Igy akarja visszaforditani évszázadokra visszamenőleg az idők kerekét. Azonban elmult a csodák világa. A fasizmus csökevénye tarthat ideig-óráig, végig vonulhat az áramlat felettünk is, mint tomboló szél, hogy azután kisüssön a májusi nap áldást hozó sugara és összeolvassza a proletár ziveket egy közös érzésben, a felszabadulás iránti vágyban. A mai május 1 azért bir a multhoz képest kétszeres jelentőséggel, mert elérkeztünk az események ama fordulatához, amikor a demokrácia és a diktatura, a szabadság és a zsarnokság között folyik az élet-halál harc. A ködfelhőkből immár mindig élesebben kezd kibontakozni az a reménysugár, amely körvonalazza a nyugateurópai demokráciának a diktaturákkal szembeni fölényét. Az utóbbi évek zürzavarai óriási feladatokat, uj küzdelemteljes problémákat hoztak felszinre, melyekkel szemben a dolgozó proletáriátusnak állást kellett foglalni.

Az egyes országokban tért hóditott fasizmussal szemben, a demokrácia alapján álló országok munkásai egyöntetüen foglaltak állást. Amig ezen időpontig a munkástömegek ideológiai és politikai szempontból több részre oszlottak, addig a közös ellenséggel, a népek szabadságát és békéjét veszélyeztető diktaturákkal szemben megalkották a közös harci egységfrontot, amely hovatovább mind tisztultabb légkör megteremtésére vezet. A közös harci egységfront ténye irányt szabott a munkásság szakszervezeti és politikai egységének megteremtésére is.

Valósuljon meg Május elsején a nagy gondolkodó mélyreható és időszerü jelszava: *„Világ proletárjai egyesüljetek"*. Lelkileg kell egyesülni és összeforni a munkáserőknek, országhatárokon belül és tul, mert az egyesülés müve jelenti a békét, a szabadságot, a termelő munkát és a kollektiv társadalmi rendszer felé vezető utat.

A szociáldemokrácia keretében, vagyis az ezt képviselő szociáldemokrata pártba és ez irányyal párhuzamosan haladó szakszervezetekben kell egyesüljünk mindazok, akik a proletáriátus nagy családjához tartozunk. A szociáldemokrácia, ma is, mint mindig az osztályharc és a marxista tudományos elvek és tanok alapján áll. A szociáldemokráciának politikai, taktikai, tudományi és elvi szempontokból illetően nincs mit revizió alá venni, megmarad a maga tiszta jellemében és mivoltában. Adva van tehát a kivezető ut, abból a rettenetes nyomorból, amelyben szervezetlenségüknél fogva belesodródtak a romániai munkástömegek. Május elseje az öntudatra ébredés napja kell legyen az országban dolgozó tömegek számára. Uj erőt meritünk e napon a további küzdelemre, a végső győzelemre. De addig is, amig eljön győzelmünk végső napja — aminek jönnie kell —, még ebben a kapitalista társadalmi és termelési rendben, az a feladatunk, hogy minél sürgősebben megjavitsuk életlehetőségeinket és munkafeltételeinket. Parancsoló szükségszerüség az, hogy kievezésük az állati sorsból.

Gondoljunk a sötét multra: mily messze voltunk ezelőtt a céltól. A rabszolgaság, a röghöz kötött jobbágyság, a szervezetlen bérmunkásság korszakai után benne vagyunk a marxi tudományos alapon megszervezett proletár tömegek modern munkásmozgalmában, ezernyi akadályokkal küzdve még, de világosan látva az utat és a célt, kezünkben a szellemi fegyverekkel, hogy a győzelmet kivivhassuk. Az ércdus szikla sem adja ki ingyen, fáradtság nélkül nemes tartalmát. A kohó és olvasztó kemence izzó tüze szabaditja meg a salaktól, üllő és kalapács, szerszámok és gépek formálják használható eszközzé, fogható fegyverré. Az emberi lélek és a tömegerő is csak ilyen megmunkálás után tisztul meg a butaság, a szolgaság, az állatias meghunyászkodás salakjaitól. A szocializmus tudománya, a szervezetség iskolája, a proletár osztályöntudat felébredése, a nemzetközi szolidaritás felismerése, a testvéri szeretet minden dolgozó embert összefüző uj hitvallása: ezek azok a retorták, amelyeken át az emberformáju igavonó barom az emberiség uj világát megteremtő szocialista munkássá nemesedik.

Ma több millió ember van meggyőződve társadalmi rendünk igazságtalanságáról, esztelenségéről, mint valaha. Ma több millió ember tudja, hogy a boldogságért való küzdelem, az emberi létért való harc a szocializmus megvalósitásáért való küzdelemmel azonos. Mennél durvább, kiméletlenebb és kegyetlenebb az üldözés napjainkban, annál nagyobb a készség, erősebbb az a meggyőződés, amely az emberiséget eltölti az érte való harcban.

A szocializmus eszméi számára a mostani idők, annyi megcsufoltatás után, uj korszakot jelentenek. A szocializmus eszméi a diktaturáknál nagyobb átütő erővel, szépséggel és belső tartalommal jelennek meg, hogy meghóditsák maguknak az elnyomott, üldözött, megbántott embert. Uj humanizmus van kialakulóban. A megtiport emberiség uj felismeréséből és vágyából emelkedik ki, hogy egybe foglalja mindazokat, akik felismerték, hogy csüggedtség és fáradtság nélkül egy magasabb rendü társadalomért, az emberiségért küzdjenek és ennek a küzdelemnek eredményeként az utánuk jövő nemzedéknek a társadalmi haladás magasabb fokát nyujtsák.

Az eszme él, a megtiport, meghamisitott, sirbatett eszme él. Meghóditja a félrevezetetteket, a megtévesztetteket, a fáradtakat és elcsüggedteket és tündöklő szépségében, magasabbrendüségében jár előttünk, hogy örökigazságként hirdesse: soha, semmilyen körülmények között sem szabad feladni az emberiség megváltásáért folyó harcot.

Szervezkednünk kell szakmailag, hogy ezzel erőt és tekintélyt szerezzünk ellenfeleink előtt. A szocialista- és a szervezkedési eszmét vigyük el a sajtónkon keresztül minden munkás otthonába, hogy minden otthon és minden család érezzen és gondolkozzon a szocialista eszme és kollektivizmus magasabbrendüsége szellemében. Tegyünk fogadalmat május elsején arra, hogy minden erőnk latbavetésével küzdünk és dolgozunk a szocialista társadalmi rend jövőjéért, a népek igazi békéjéért, a proletáriátus végső győzelméért. Erre kell minket tanitson Május elseje, ezért kiáltsuk *„Éljen Május elseje!"*

———

Legyen ünnep ma...

Legyen Ünnep ma széles e világon!
Gyárak kormos füstje ég felé ne szálljon:
Álljon ma tétlenül minden kerék, csavar...
A munka embere ünnepelni akar!
Kék hegyeken innen, Tengereken túlon
Örömtüz lobogjon, örökmécses gyüljon;
Seregeljen össze, kit szorit a járom:
Legyen Ünnep ma széles e világon.

Fekete gyáraknak leigázott népe;
Fekete bányáknak bus vakondok népe;
Ma ünnepet tartunk... Halld a hivó hangot!
Ne várd kongani a templomi harangot.
Azok tartanak most igazi ünnepet,
Akiknél nem puszta szó csak a szeretet,
Szóljon bármily nyelven, lakjon bármily tájon:
Legyen Ünnep ma széles e világon.

Legyen ma Ünnep széles e villágon!
A sok dohos mühely üresen hadd álljon
Csendüljön fel a dal: Erdőn, mezőn, réten
Keletre, nyugatra a nagy messzeségben,
Testvéreink vannak, amerre a dal száll,
Erősebbek vagyunk mi a sziklafalnál,
Megtorpan az önkény az összetartáson:
Legyen Ünnep ma széles e világon.

Zsoldos István

A romániai nehézipar koncentrációja

Irta: **Hoffer Géza**

A világgazdaság szerkezetének nagy átalakulása van folyamatban. És ez, a háboru után megindult folyamat már elénk vetiti a jövendö világgazdaság uj szerkezetének vázrajzát. Bizonysággal állithatjuk, hogy az európai régi ipari államok azt az abszolut fölhatalmat, mellyel a háboru előtt rendelkeztek az ipargazdaság terén, visszanyerni nem fogják többé. A háborut követö válságok ugyanis az egykori kimondottan agrár- és nyersanyagszállitó államokat rákényszeritették *önálló iparuk megteremtésére és kifejlesztésére.* Öt európai állam (Románia. Dánia, Finnország, Görögország és Oroszország) és két tengerentuli állam (Uj-Zéland és Chille) alakul át kimondottan agrárállamból ipari államá. Amint jeleztük Románia is, amely Oroszországot kivéve a többi felsorolt államok között az első helyen áll ipari fejlödését tekintve és tényezövé alakul az ipari államok között. Számokban kifejezve Románia *ipari termelésének* fejlödése ekként alakult az utóbbi évtizedben:

1925 100

1927 102	1933 123
1930 116	1934 149

Románia ipari fejlödése még nem ért csucspontjához, söt most van valódi kibontakozásában, amikor a legujabb kor ipari forradalmának hullámverésébe bekapcsolódva, országunk ipara is rálépett a *koncentráció* utjára. A közelmultban ment végbe az a hatalmas átalakulási folyamat, amikor az ország nehézvasipari érdekeltségei nagyobbik része egyetlenegy, hatalmas vállalatá alakult át.

Két vasipari konszern állt szembe egymással és tört a vasipari egyeduralom felé: A *Reşiţa-Malaxa* és az *Astra-Vulcan-Unio-Romloc.* Évek óta állt a harc a két vasipari hatalom között, mely néhány héttel ezelött azzal fejeződött be, hogy az Astra-Vulcan-Unio-Romloc részvényesei: Mihail Schapira fenti müvek vezérigazgató részvényese, Kaufman Oskar a Banca Credit Român vezérigazgatója és Söpkéz Richard a Banca Marmorosch vezérigazgatója — akik a fenti üzemek 78 százalékos részvénytöbbségével rendelkeztek — eladták fenti üzemeiket — a Vulcan kivéve — a Reşiţa-Malaxa érdekeltségnek. Ugyanakkor a Reşiţa üzemböl *kivonult* az angol Wickers-Armstrong hadiipari vállalat érdekeltség, melynek képviselöje Auschnitt volt és helyette *bevonult a csehszlovákiai Skoda hadiipar vállalat.* Ez a tranzakció egyben azt is jelenti, hogy a nemzetközi hadiipar közötti tárgyalások, melyek arra vonathoztak, hogy egyességet létesitsenek egymás között a hadigyártás és szállitás körzeteinek — zónájának — megállapitására sikerre vezetett, ezért vonult ki, minden további nélkül a holdingból az angol Wickers-Armstrong vállalat és vette át helyét a csehszlovák Skoda. Az üzemtömörités ezzel még nem fejeződött be. A Reşiţa-Malaxa ujabb hadiipart gyártó üzemek létesitésével, a braşovi repülögépgyárban vállalt érdekeltséggel és azzal a ténnyel, hogy a Malaxa gyár csőgyártó üzemet is létesitett, amivel a peroleumipart is kezében tartja — korlátlan uralja ezután — a romániai nehézipart.

Ennek az ipari tömörülésnek alaptöke eloszlódása a következőképen alakult: Belföldi tőke 60%, Skoda 40%. A belföldi tőke képviselete: Reşiţa 75%, Malaxa 25%.

Nem lesz érdekteleń szemléltető képet nyujtani arról, hogy ez az ipari átalakulás számokban kifejezve milyen értékeket egyesitett.

Vállalat neve	Alaptöke millió	Értéktöke millió	Forgalom millió	Tiszta nyereség millió	Munkáslétszám
Reşiţa	750	965	1246	57	4500
Astra	420	1121	924	25	4610
Unio	100	249		13	1400
Romloc	12	40	44	1.2	200
Malaxa	150	860	776	39	2300
Össz.:	1432	3205	2990	135.2	13010

Ha figyelembe vesszük, hogy a romániai összvasipar alaptökéje 6896 millió lej, munkáslétszáma pedig 38420, megállapithatjuk, hogy a holding társaságba tömöritett nehézvasipar az összalaptöke 21.5%-a és a munkáslétszám 1/3-a fölött rendelkezik.

A lényeg azonban nem ez, hanem az, hogy a holdingtársaság példátlanul álló üzleteket fog lebonyolitani, megszámlálhatlan ezermilliós megrendelések birtokába fog kerülni, ami a vagyonharácsolás elképzelhetetlen módját nyujtja a részvényeseknek.

Ezzel a tömörüléssel még egy érdekes helyzet adódott, tudniillik az, hogy az ipari termelvények elöállitása megosztódott. A holding ezentul kizárólagosan hadiipari cikkeket fog gyártani az állam (vasut stb.) és a petroleumipar részére fog dolgozni mig a tömörülésböl teljesen kimaradt Schapira és Auschnitt üzemei kizárólagosan kereskedelmi és mezögazdasági cikkek gyártására fog szoritkozni.

Az ipari tömörülés után ezeknek az iparmágnásoknak a helyzete a következöképen alakult ki:

Schapira ezentul csupán a bucureşti Vulcan és ennek testvér vállalatai birtokosa marad, mely az alábbi helyzetképet mutatja:

A vállalat alaptökéje 100 millió;
Értéktökéje: 229 millió;
Forgalom: 379 millió;
Tiszta nyereség: 1 milló;
Munkáslétszám. 1200.

Auschnitt érdekeltségébe marad a Titán-Nadrág-Calán, amelynek:

Alaptökéje: 350 millió,
Értéktökéje: 865 millió,
Forgalom: 975 millió,
Tiszta nyereség: 40 millió,
Munkáslétszám: 5260,

azonfelül meg négy évig a brailai Goldenberg Dávid Fiai üzemek is érdekeltségébe tartoznak.

Amikor tájékoztatást nyujtottunk országunk vasiparának gyökeres átalakulásáról és termelvényeinek a mai racionalizált termelési irányzat szerinti elkülönitéséről, vizsgáljuk meg azt is, hogyan fog kialakulni e tömörült iparban a munkásság helyzete.

Ez akként fog alakulni, hogy egyrészt;

1. milyen mértékben fog ez a munkásság szervezkedni;

2. milyen mértékben fog kialakulni országunkban a demokratikus irányzat.

A külföldi államok hadiipari vállalataiban a munkásság ugyanazon szabad cselekvési joggal rendelkezik gazdasági harcában, mint bármely más iparágban,

A mi országunkban azonban a jelenlegi félfasiszta liberális kormányzat alatt minden munkásmegmozdulás mag van bénitva s azon a cimen, hogy a bérharcok megakadáiyozzák a hadfelszerelésnek a megkivánt időszerinti elöhaladását, még nagyobb nehézségeket fognak a munkások gazdasági harcai elé görditéni. Az uj vállalat a jogfosztást már megkezdte azzal, hogy azokat a munkásokat és tisztviselőket, kiket a régi vállalatoktól átvesz, uj munkaerőként akarja alkalmazni, elnemismerve a régi vállalatoknál szerzett jogaikat.

Egy másik körülmény, amelyre figyelemmel kell lenni e tekintetben a nemrégen életbelépett *nemzeti munkakötelezettségről* szóló törvény, amelynek életbeléptetése szoros kapcsolatban áll ezzel az ipari tömörüléssel, amely liberális érdekeltség és igy a fenti törvénnyel a liberálisok a nemzet érdekének ürügye alatt biztositották vállalatuk részére ingyenes munkaerőket,

A törvény ugyanis kimondja, hogy a 18—21 év közötti ifjaknak 60 munkanapot kell minden ellenszolgáltatás nélkül dolgozniok a nemzeti védelem szolgálatában álló vállalatoknál. Ezt a törvényt természetszerüleg ki fogják használni különös mértékkel a hadfelszerelési vállalatnál, ami a munkáskizsákmányolás középkori helyzétének visszatérését jelenti, vagyis a kényszermunka bevezetését.

Az e vállalatnál alkalmazott és alkalmazást nyerő munkásságnak tehát sürgös kötelességévé válik a *szervezkedés* szakszervezetei keretében, de ennél sem lehet megállani, hanem bele kéll kapcsolódnia a *szociáldemokrata pártszervezetbe.* hogy *résztvehessen az ország demokratikus kiépitéséért* való harcban, mert csak egy demokratikus kormányzat fogja megsemmisiteni azokat a korlátokat, amelyeket e vállalattal kapcsolatban a kapitalista érdekeltség a munkásság köré épitett, hogy lehetetlené tegye már eleve számára a becsületes munkabérek és munkaviszonyok kiharcolását. A kötelező munkaszolgálat ezt a célt szolgálja, mert lehetővé teszi bérharc ezetén a *sztrájktörők alhalmazását* a kötelező munkaszolgálat alapján, aminek veszélyével nem kell bővebben foglalkozni.

Ugyanakkor, amikor ez a nehézipari üzemkoncentráció országunkban óriási ipari kibontakozásnak nyujtja a korlátlan lehetőségét — főleg azért, mert országunk megfelelő nyersanyaggal is rendelkezik — ugyanakkor a munkásság kötelessége ezt a lehetőséget a maga számára is kiaknáznia szervezkedése által és azzal, hogy az ország demokratikus kiépitését saját gazdasági érdekében elősegiti.

Szakszervezeti szabadság a Prahova-völgyében

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A szervezkedési jogot az ország törvényei biztositják. A szakszervezetekről szóló törvényt 1921. március 26-án szavazta meg a parlament és május 26 án tették közzé a Monitorul Oficial 41-ik számába.

A szakszervezetekről szóló törvény 2 cikke igy hangzik:

„Minden fizikai vagy jogi személynek elismertetik azon joga, hogy szakmai szervezetbe bármilyen előzetes engedély nélkül szabadon szervezkedjenek“.

Senkit nem lehet kötelezni, hogy akarata ellenére valamely szakmai szervezetnek tagja legyen, vagy nem, vagy pedig megszünjön szervezetének tagja lenni.

53. cikk. Ha bárkiről bebizonyul, hogy erőszak, fenyegetés, a munkába való felvétel megtagadása, vagy elbocsájtás, ajándékok és igéretek árán megsértette a szakszervezeti szabadságot, megakadályozva vagy kötelezve egy vagy több személyt arra, hogy legyen tagja vagy kilépjen egy szakszervezetből, 100 leitől 1000 leig terjedő pénzbüntetéssel, továbbá 15 naptól 3 hónapig terjedő elzárással sujtandó, vagy pedig e büntetések egyikével, amely mellett a sértett kártalanitási igénye fennáll“.

Közöljük a szakszervezetekről szóló törvény eme 2 cikkében foglalt rendelkezéseit, alához azt, hogy a szervezkedés törvényes jog és a hatóságok részéről történő akadályozás pedig visszaélést jelentenek.

Moreniben a csendőrőrs parancsnoka, Hoveig őrmester kitoloncolással fenyegeti a szervezett munkásokat és azokat, akik szervezkedni akarnak és arra szeretné őket kényszeriteni, hogy cigarettavégeket szedjenek a bulevárdokon.

Ebben az ügyben Jumanca elvtárs, mint a szenátus tagja a küvetkező beadványt terjesztette a szenátus elnökének:

Elnök ur,

Van szerencsém a belügyminiszterium tudomására adni a következőket:

A Romániai Vas, Fém és Vegyipari munkások Szövetsége, mint az Országos Szaktanácshoz tartozó szerv, a fennálló törvények és rendelkezések alapján fejtl ki működését és hozzátartoznak az ország vas, fém és vegyipari munkások szakszervezetei.

Ennek a szakszervezeti szövetségnek van Moreniben egy lecsatlakozott szakszervezete, amelynek működése ugyancsak törvényes keretek között mozog. Ennek ellenére az ottani helyi hatóságok, de különösen a csendőrség a legképtelenebb üldözéseknek teszik ki a szakszervezetet és ennek vezetőit.

Ebben a helysegben minden olyan sajtó kiadvány, mely nem osztja nézetét vagy nem halad párhuzamosau a szélső jobboldal eszményével, felforgató célzatu kiadványnak számit. A Szövetség szaklapja a „Vas és Fémmunkás“, továbbá a szociáldemokrata párt lapja a „Lumea Nouă“ nem terjeszthetők Moreniben annak ellenére, hogy ezek az ujságok a cenzura jóváhagyásával jelennek meg. Azokat pedig, akik ezen törvényesen megengedett lapokat terjesztik „letartóztatják“ és eltoloncolják.

E hónap folyamán, amikor a kormány kinyilatkoztatta, hogy a törvények és a rendeletek tiszteletbentartásának érvényt szerez, még akkor is, ha az ellenük vétők állami közegek, Moreniben letartóztatták Popescu Gheorghe vasmunkást azon a cimen, hogy a fent megjelölt ujságokat terjesztette. A letartóztatott sorsáról a mai napig sem tudunk semmit.

Március hó 19-én Coman Alexandru vasmunkást felnivták a csendőrőrsre és Itt Hoveig csendőrőrmester megfenyegette azzal, hogy kitoloncolja a helységből (ez a vasmunkás dolgozik, nem csavargó) és arra fogja kényszeriteni, hogy a bulevárdokon cigarettavégeket szedjen. Ennél a jelenetnél résztvett egy câmpinai csendőrfőhadnagy is, aki azt a kijelentést kockáztatta meg, hogy az összes szervezett munkások mind kommunisták — akárcsak a spanyolok — és ő majd közbefog járni a 13 divizió parancsnokságánál, hogy a szervezett munkások lakhelye Doftana legyen.

Addig azonban, amig a törvényes keretek között mozgó, békés természetü munkások ilyen elbánásban részesülnek, az ugynevezett „feloszlatott“ vasgárda tagjai, melynek kebeléből kerültek ki azok a gyilkosok, akik a liberális pártvezért továbbá M. Stelescut és másokat meggyilkoltak, egyenruhában sétálnak, jelvényt viselnek a hatóságok szemeláttára anélkül, hogy bármilyen intézkedést tennének ellenük.

Kérem a belügyminiszter urat, hogy a fenti ügyben vizsgálatot rendeljen el és a vétők ellen legye meg a törvényes intézkedéseket, hogy biztosittassék a munkásoknak a törvények által is előirt szervezkedési szabadság joga.

Jumanca Iosif
szenátor.

KIÁLTVÁNY

az ország dolgozó népéhez!

Elvtársak! Munkások! Tisztviselők! Polgárok!

Ujra itt van Május elseje, a munka ünnepe. Mint minden évben, ez alkalommal is lelkesedéssel tüntetünk a szocializmus magasztos eszméjéért, a munka jogáért, a szabadságért és demokráciáért.

Ma azonban a munkásosztály eme nagy és szent napjának megünneplésére különösen sulyos és elhatározó helyzetben készülünk.

A liberális párt kormányzásának ideje alatt a drágaság folyton növekedett, felére csökkentve a munkások és tisztviselők nyomoruságos béreinek vásárlóértékét, de kövérre hizlalva a spekuláns trösztök és kartelek haszonélvezőit.

A szenvedő munkást segélyezni és védelmezni hivatott munkásintézményeket politikai célok szolgálatába állitották és igazi céijaiktól eltéritették.

A 8 órai munkaidőt, a vasárnapi munkaszünetet, a tényleges társadalombiztositást, a dolgozó nők és gyermekek védelmét biztositani hivatott munkástörvényeket a munkáltatók és a kormány lábbal tapossák.

A kormány a munkástörvényeket fejlesztő és tökéletesitő munkástörvények helyet a nemzeti munka szemfényvesztő védelmével jött a parlament elé, ami tulajdonképpen nem egyéb, mint a kizsákmányoló kapitalizmus védelme bármely munkásmegmozdulással szemben.

Az ország ostromállapot és cenzura alatt nyög, az alkotmányban biztositott polgárjogokat megszüntette, sőt nagyrészt megsemmisitette.

Ezen a Május elsején tüntessetek a jogfosztások ellen és hirdessetek harcot emberies munkabérekért és munkásvédelmi törvények tiszteletbentartásáért.

A könyörtelen tömeguzsora leküzdéséért,

a szervezkedés és a munkásosztály törvényes küzdelmeinek szabadságáért.

Elvtársak! Munkások és tisztviselők!

Mint minden országban, Romániában is kiélesedett a nagy harc a demokrácia és a diktatura, a szabadság és rabszolgaság között. Az ország kormányától támogatva nálunk is kifejlődött a fasiszta-hitlerista mozgalom, amely vérbeboritotta az országot és határontulról segitve arra készül, hogy Románia népét a szégyenletes és megalázó diktatura igájába kényszeritse.

Mégis, a demokrácia és a szociálizmus eszméje az egész világon diadalmasan tör előre. Mig a diktaturák csizmája alá kényszeritett országok népei krizisben és nyomorban küzködnek, a demokratikus és szocialista országok a fejlődés és a szabadság utján haladnak előre.

Franciaországban, Belgiumban, Csehszlovákiában, Norvégiában, Dániában, Hollandiában, Svédországkan, Finnországban és más megannyi országban a munkásosztálynak a parasztsággal és a kispolgársággal egyesülve sikerült az áruló fasizmust legyőzni, a demokratikus rendszer diadalát és a társadalom uj szervezeti, szocialista formák felé haladását biztositani.

Angliában a nagy munkáspárt hatalmas lépésekkel közeledik ahhoz, hogy a világ legnagyobb impériumában hatalomra jusson.

Spanyolországban a dolgozó nép — az egész világ rokonszenvétől és csodálatától bátoritva — emberfölötti hősiességgel védelmezi országát a fasiszta-hitlerista invázió ellen, biztos tudatában nemzeti függetlensége és szabadsága biztositásáért folyó küzdelmének győzelmében.

Az amerikai és ausztráliai Egyesült Államokban a demokrácia diadalmaskodik. A munkásmozgalom és a polgári demokrácia Romániában is meg kell találja az utját a demokrácia hiveinek közös küzdelméhez a fasiszta pestis ellen, amely jövőnket fenyegeti. A demokratikus együttműködés kezdő lépései után, amelyeket szivből jövő lelkesedéssel üdvözlünk, Május elsején tüntessünk:

minden munkás és demokratikus lelkiismeret öntudatra ébresztéséért,

valamenyi demokratikus erőnek egyetlen hatalmas demokratikus harci frontban való őszpontositásáért!

A fasizmus ellen! A diktatura ellen!

A szabadságért és demokráciáért!

Munkások! Polgárok!

Az országban befészkelődött nemzetközi fasizmus nemcsak a népek szabadságát akraja megsemmisiteni, de háboruk provokálásával a népek közötti békét is feldulja.

A világ mindinkább két táborra oszlik: egyfelől a diktatorikus államok élükön Német- és Olaszországgal, amelyek háborut és békeszerződések revizióját akarják, másfelől a békés és demokratikus államok, élükön Franciaországgal és Angliával, akik a békéért és a határok érintetlenségéért küzdenek.

Ezen Május elsején tüntessünk a román fasizmus ellen, amely az országot Hitler és Mussolini karjaiba akarja taszitani.

Tüntessünk:

Romániának a békés és demokratikus államokkal való szövetkezéséért,

az osztatlan békéért,

a határok biztositásának a Népszövetség segitségével való kollektiv megőrzéséért!

Munkások! Elvtársak!

Ezen a Május elsején fokozott módon tegyetek bizonyságot arról, hogy a romániai szervezett munkásság törhetetlenül kitart a maga harci posztján.

Hivjatok magatok közé mtnden dolgozót és szenvedőt.

Valamennyien tömörülve tegyünk bizonyságot az uralkodó osztállyal szemben, hogy a dolgozó osztályok érdekeiért és szabadságáért készek vagyunk bármily elszánt küzdelemre.

Éljen Május elseje!
Éljen a demokrácia!
Éljen a szakszervezeti mozgalom!

A Romániai Szociáldemokrata Párt és az Országos Szakszervezeti Tanács Végrehajtó Bizottsága.

A lonea-i csoport közgyülése

A lonea-i csoport március hó 16-án tartotta évi közgyülését. A közgyülést Saás elnök szaktárs nyitotta meg, majd hosszabb beszédben számol be a vezetőség mult évi müködéséről. Imre szaktárs a pénztári jelentést terjeszti elő. A jelentés szerint a csoport vagyona 91.149 lei. Az 1936. évi vagyonszaporulat 3.675 lei. Schultz szaktárs az ellenőrök részéről jelenti, hogy a pénztár kezelését felülviszgálták és rendben találták. A jelentésekhez többen szólaltak fel, majd a közgyülés tudomásul vette és a felmentvényt a régi vezetőségnek megszavazta.

A közgyülést a Szövetség nevében Gărbovean kerületi titkár üdvözölte. Ismertette a munkásság általános helyzetét. Felhivást intézett a jelenlevőkhöz, hogy közös erővel munkálkodjanak a szakszervezet kiépitésén és ápolják a szolidaritás szellemét, mert csak igy védhetik meg érdekeiket a kapitalistákkal szemben.

Az uj vezetőségbe a következő szaktársakat választotta meg a közgyülés: elnök: Saás Lajos, alelnök: Sártori Oszkár és Iokl József, titkárok: Sauer Gyula és Bencsát János, pénztárnok: Imre János, könyvtárnok: Krecsó Vencel. Vezetőségi tagok: Molnár József, Pap Ilisie, Stalinger András és Roman Alexandru. Póttagok: Korb Ferenc, Hajdu Aladár és Kandó Ferenc. Ellenőrzőbizottsági tagok: Schultz István, Kolozsvári Sándor és Podoják Balázs. Póttagok: Sámuel Ignác és Tărțan Simon

A költségvetés megszavazása és több helyi érdekü ügy letárgyalása után, a közgyülés véget ért.

Kimutatás

a Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének 1936 évi tagforgalmáról

Szám	CSOPORT	Negyedévenkénti átlagos taglétszám I.	II.	III.	IV.	Az év-jo lyamán beiratkozott uj tagok
1	Anina	353	379	379	378	57
2	Aninoasa	169	169	169	167	7
3	Arad	57	37	40	52	71
4	Azuga	60	55	55	55	—
5	Bocșa-Română	336	262	301	357	132
6	București	124	172	121	149	583
7	Brașov	264	239	289	247	126
8	Brăila Metal	34	27	27	39	16
9	Brăila Pers. Tehn.	31	31	44	33	16
10	Bușteni	—	24	24	24	—
11	Cluj	664	675	699	717	531
12	Crișeni	70	65	62	73	5
13	Constanța	38	38	38	38	55
14	Cugir	26	25	25	26	—
15	Diciosânmartin	26	26	25	34	14
16	Ferdinand	23	23	23	23	—
17	Giurgiu	99	98	101	101	8
18	Hunedoara	271	271	271	291	—
19	Lupeni	495	498	499	514	32
20	Lonea	124	124	131	131	12
21	Mediaș	92	32	126	103	370
22	Moreni	—	34	34	34	35
23	Nadrag	63	84	85	102	45
24	Oradea	26	28	37	36	106
25	Petroșani	238	245	237	247	65
26	Petrila	85	83	88	84	7
27	Piatra-Neamț	—	53	25	25	53
28	Ploești	28	44	34	35	121
29	Reșița	4116	4128	4131	4173	821
30	Satu-Mare	28	28	71	69	216
31	Sibiu	—	27	34	34	40
32	Turda Sticlari	134	102	77	87	126
33	Turda Metal	—	28	75	45	123
34	Timișoara	28	28	25	25	71
35	Turnu-Severin	26	22	22	22	2
36	Târgu-Mureș	28	37	38	39	99
37	Uioara	23	23	23	23	—
38	Vulcan	95	95	95	102	7
39	Zărnești	336	220	179	278	97
	Összesen . . .	8610	8579	8756	9012	4069

A fekete és fehér szén

Szakemberek szerint a Föld szén- és kőolajkészlete belátható időn belül kiapad. Ha ez bekövetkezik, akkor a világ elvesziti legjobb és legkényelmesebb fütőanyagát. Ha nem lesz szén, akkor gáz sem lesz többé és az erdők fái is teljesen fölhasználódnak néhány éven belül. Ha ez bekövetkeznék, megszünnék a vasuti és a hajózási forgalom, megállnának az autók és nem repülnének a repülőgépek. A föld kőolajkészlete a fokozott igénybevétel mellett **néhány évtizeden belül kimerülhet** és az ezt pótoló szintétikus hajtóanyag legnagyobbrészt szénből készül. Ez még gyorsabbá tenné a Föld szénkészletének kimerülését. Számitások szerint Anglia szénkészlete **200**, Németországé **350 éven belül** kimerül. Amerika szénkészlete sokkal nagyobb, de végül is ez sem tudná ellátni az egész Földet. A szénkészlet kimerülése a kultura végét jelentené. De ugyanazok, akik ezt megjósolják, egyuttal megvigasztalnak bennünket, hogy ez elől a pusztulás elől van menekülés: **ha a fekete szén el is fogy, itt van helyette a fehér szén: a vizi erő.**

A vizierőről a természet kimerithetetlen bőkezüséggel gondoskodott. Mindenütt a világon bőségesen van belőle és tulajdonképpen mégcsak most kezdik ezt a kimerithetetlen energiaforrást kihasználni. Ezideig a Földön mindössze 35 millió lóerejü vizierőműveket épitettek.

A szükséglet azonban 300 millió lóerő, amelyet a következőképpen elégitenek ki: **250 millió lóerőt állitanak elő 1000 millió tonna szénből és a többit kőolajból szerzik.**

Hozzávetőleges számitások szerint 1950-ben a Föld energia szükséglete már 500 millió lóerő lesz.

A kihasználható vizierőművek, mai számitások szerint, 450 millió lóerőt adnának. Ebből 60 jut Európára, 190 Afrikára, 120 Észak- és Dél-Amerikára és 80 a Föld többi részére. Ez tehát olyan világ számára, amelyben már nincs szén, alig elégséges. A problémát azonban megoldja, ha a vizierőszolgáltatásba bevonják a Földközi tengert, ezáltal Európa kultur- és energiacentruma lehet a világnak. A Földközi tengervidék 250 millió lóerőt termelhet, ami kereken **1000** millió tonna szénnek felel meg.

A vizierőműveknek a megépitését és kihasználását azonban már most meg kellene kezdeni, hogy a fehér szén fokozatosan át tudja venni a fekete szén munkáját.

Olvassátok és terjesszétek a Szociáldemokrata párt egyetlen magyarnyelvü lapját

az „Előre"-t

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A Szövetség

központi vezetőségének jelentése és az 1936. évi mérlege

Szövetségünk központi vezetősége április hó 10 és 11-én Bucurestiben tartotta ülését. Az ülésen résztvettek az összes központi vezetőségi és felügyelőbizottsági tagok,kivéve Moldován szaktársat, akit a mult évi fasiszta zavargások folyamán perbe fogtak és egy évi szabadságvesztésre itélték és ezen büntetését jelenleg a craiovai fogházban tölti.

A *központi titkárság*, valamint a kerületi titkárok terjedelmes jelentést terjesztettek a központi vezetőségi ülés elé a Szövetség életében történt eseményekről, a szervezkedésről és a Szövetség pénzügyi helyzetéről. A jelentésekből kitünik, hogy a Szövetség ugy szervezeti, mint taglétszám tekintetében és anyagi szempontból is jelentős fejlődést ért el. Bár az 1936. év, de különösen az év második fele, rendkivüli nehézségeket görditett a szakszervezeti mozgalom elé. Az egyesülési gyülekezési jog az egész vonalon igen szük korlátok közé volt szoritva. Vannak helyek, ahol egész éven keresztül nem lehetett egyetlen gyülést tartani, vagy csak rendkivül hosszas utánjárással sikerült egy-egy gyülési engedélyt szerezni. A prahova-völgyi csoportok pedig teljesen szüneteltek, amennyiben azok müködését a hatóságok betiltották, különböző **kieszelt** okokra való hivatkozással. A Prahova völgyében pedig csak Ploesti és Moreniben 14.000 munkás van alkalmazva, amely munkás tömeg szakszervezeti szabadság hiányában teljesen ki van szolgáltatva a petróleumtelepek kapitalistáinak.

Szövetségünk központi titkársága és a helyi szervezetek vezetőségei minden akadályok dacára, fáradtságot nem ismerve folytatták a szervezés munkáját és igy érhették el, hogy a mult év folyamán 4.069 uj tag iratkozott be a Szövetségbe. Sajnos, bár a beiratkozott tagok száma igen szép és tekintélyes, ennek dacára az általános szövetségi taglétszám szaporulat nincs arányban a belépett uj tagok számával. Az 1935. évvégi taglétszám 8.142 volt és az 1936. évvégi pedig 9.012, vagyis az 1936. évi taglétszám szaporulat 870, — annak dacára, hogy 4.069 uj tag lépett be aSzövetségbe. Ez a körülmény nem ujszerü. Meg-megismétlődve játszódik le előttünk majdnem minden évben. A 4.069 uj tagból 3.119 tag kimaradt az év folyamán. Ez a tapasztalat arra kell késztessen mindnyájunkat, hogy a jövőben az ujonnan belépett tagok oktatásával, nevelésével többet kell foglalkozni. Meg kell ismertetni velük a szocialista eszméket, a szakszervezeti mozgalom szükségességét, fel kell ébreszteni bennük az osztályöntudat- és a munkásszolidaritás hatalmas összefogó erejét. A helyicoportok vezetőségeinek egyik főfeladatuk kell tehát legyen a jövőben, hogy az uj tagokkal intenziven foglalkozzanak, hiszen uj tagok szerzése szép és fontos feladat, de ezzel párhuzamosan igen fontos, hogy az ujonnan szerzett tagokat meg is tartsuk a szakszervezetnek.

Szövetségünk a helyi szervezetekkel karöltve 25 esetben inditott bérmozgalmat a munkások gazdasági helyzetének megjavitása érdekében. A 25 eset közül 16 eredményes volt, 5 részbeni eredménnyel és 4 eset eredménytelenül végződött. A bérmozgalmakban összesen 17.150 munkás volt érdekelve. Itt sem mulaszthatjuk el rámutatni arra, hogy az eredménytelenül végződött mozgalmak 90%-a annak a ténynek tudható be, hogy a meginditott mozgalmak nagyrészt szervezetlen, vagy csak egy-két hetes tagokkal indultak meg, amely körülmény már eleve záloga a bukott bérmozgalomnak. Az eredményes bérmozgalmaknak első és elengedhetetlen követelménye, hogy az abban résztvevők öntudatos szervezett munkások és segélyre jogosult tagok legyenek, mert csak e két feltétel biztosithatja a kapitalisták feletti győzelmet.

Szövetségünk 1936. évi pénzügyi helyzete is örvendetes javulásról tanuskodik. Mig 1935-ben tagdijakból és beiratásból a szövetségi bevétel 3,716.775 lei volt, addig 1936-ban 4,358.693 lei, vagyis 641.918 leiel volt a bevétel több. A Szövetség kiadásaiban alig van eltérés az előző évihez hasonlitva és igy érhettük el azt, hogy az 1936. évi vagyonszaporulat 572.267 leit tesz ki, amivel a Szövetség vagyona megközeliti a 2 millió leit. Munkásotthonok vásárlására a Szövetség, amint a pénztári jelentés is mutatja, az 1936. évben 282.426 leit forditott, amivel több helyicsoportnak tette lehetővé, hogy szervezeti mozgalmát saját otthonába bonyolitsa le. A jelen központi vezetőségi ülés elhatározta, hogy a lehetőség határain belül ez évben is támogatni fogja azon helyiszervezeteket, amelyek a maguk áldozatkészségével is hozzájárulnak ahhoz, hogy saját otthont épitsenek.

A központi vezetőség megtárgyalta azon módozatokat, melyeknek alapján erőtelles szervezési akciót indit az egész ország területén. Ott, ahol a körülmények alkalmasnak bizonyulnak, kerületi és tartományi konferenciákat hiv egybe, ahol ez nem lehet, vagy nem célra vezető, ott helységenként tart szervező- és propaganda gyüléseket.

Felhivja a központi vezetőség az összes helyiszervezetek vezetőségeit, hogy a szervezés kérdését állandóan tartsák felszinen és kövessenek el mindent, hogy a még szervezetlen munkásokat közös erővel a tunyaság és közömbösségből felrázzák és megnyerjük az osztályharc szellemének.

A Romániai Vas, Fém és Vegyipari Munkások Szövetségének 1936. évi PÉNZTÁRI JELENTÉSE

BEVÉTEL

1. Beiratási dij		24160·—
2. Tagkönyvdij		41040·—
3. I. oszt. hetijárulék	1951760·—	
II. „ „	1005324·—	
III. „ „	955744·—	
5 lejes hetijárulék	33020·—	3945848·—
4. Temetkezési alap		347645·—
5. Petrilai munkanélk. alap		6240·—
6. Készpénz 1935. évről		414956·90
Összesen Lei		4779889·90

KIADÁS

1. Segélyek:		
a) munkanélküli	277441·—	
b) beteg	328785·—	
c) temetkezési	238300·—	
d) utas	11865·—	
e) sztrájk	82784·—	
f) rendkivüli	28541·—	
g) jogvédelem	97493·—	1065209·—
2. Oktatás:		
szaklap és könyvtár		185960·—
3. Propaganda és szervezés:		
a) propaganda és szervköltS. a szövetségnél	33174·—	
b) propaganda és szervköltS. a csoportoknál	42971·45	
c) propaganda és szervköltS. a bucureşti csoportnál	44485·98	
d) kiküldetések a szövetségnél	57514·—	
e) központi vezet. tagok	14361·—	
f) kerületi titkárságok	59547·—	
g) csoportok	15979·—	
h) ülések és kongresszus	262574·—	530606·43
4. Szaktanács		216180·—
5. Járandóságok:		
a) a szövetségnél	419880·—	
b) kerületi titkárságoknál	150840·—	
c) csoportoknál	90380·—	661100·—
6. Munkásotthon beruházások:		
a) Lupeni csoport	1544·—	
b) Petroşani csoport	99628·—	
c) Bocşa-Română csoport	171254·—	
d) Zârneşti csoport	10000·—	282426·—
7. Petrilai munkanélk. alap visszafiz.		12000·—
8. Csoportok százalékai		782356·62
9. Általános kiadások:		
a) pénztárnokoknak 6 bani	19751·84	
b) házbér	64062·—	
c) világitás és fütés	6498·—	
d) nyomtatványok	4492·—	
e) posta, iroda és telefonköltS.	62036·50	
f) betegsegélyző járulék	10185·—	
g) nyugdijalap hozzájárulás	16919·—	183944·34
10. Leltár kibővités		13819·—
11. Részvények „Litera" szövetk.-nél		20100·—
12. Csoportok részéről visszatartva	57764·17	
13. Csoportok részére visszafizetve	2423·28	60187·45
14. Különfélék		14504·69
15. Készpénz 1936. december 31-én		751496·37
Összesen Lei		4779889·90

A Romániai Vas, Fém és Vegyipari Munkások Szövetségének 1936. évi mérlege

VAGYON

1. Készpénz		751496·37
2. Követelések:		
Építőmunk. szövetségtől	8348·—	
Zsilvölgyi titkárságtól	10000·—	
19 helyi csoporttól	334793·65	
Reşiţai munkásotthontól	500994·46	
Szakt. és szöv. házalap	90000·—	944136·11
3. Szövets. tulajdonát képező ingatlanok:		
Cluj, Lupeni, Petroşani, Bocşa Română, Turda Metal és Zârneşti		834380·—
4. Leltár:		
Butorberendezés	77000·—	
Könyvtár	28000·—	
Nyomtatványok	4000·—	
Tagsági könyvek	1500·—	110500·—
Összesen Lei		2640512·48

TEHER

1. Csoportok követelései		1796·68
2. Petrilai munkanélküli alap	13630·—	
3. Temetkezési alap	728437·—	742067·—
4. Vagyonáthozat 1935. évről	1324382·44	
Vagyon-szaporulat 1936. évben	572266·36	1896648·80
Összesen Lei		2640512·48

Bucureşti, 1936. december 31-én

Megvizsgáltuk és rendben találtuk

A felügyelő-bizottság tagjai:

Elnök: **Bárnau Péter**

Titkár: **Munteanu N.**

Mustcţiu József **Klein János** **Krausz József** **Velcea Dumitru** **Stanciu József**

Redactor responsabil: *Rusu Simion*

Tip. Coop. „Litera", Bucureşti, Calea Plevnei 46.

BCU Cluj / Central University Library Cluj